

Sjönödslöftet

Av August Strindberg

Vestman var lots och hade seglat på Norge och han hade kommit ända upp till Lofoten. Där hade han träffat valfångare och lärt sig, hur man tar valar med harpun. När han kom hem till sin ö, fick han för sig, att han skulle använda sig av sina nya kunskaper och ge sig ut och fånga säl. Säl fångsten var dålig nuförtiden, för jägarna använde gevär och knallarna hade skrämt bort djuren. Men Vestmans säljakt gick till historien, man pratar fortfarande om den i skärgården.

En kväll om vårvintern tog han en pojke till hjälp och gav sig iväg ut bland öarna i en flatbottnad eka. Han visste var sälarna brukade ligga och solbada. Han hade gjort en harpun själv av lite material, som han hittat därhemma. Han hade fäst en lång lina vid vapnet och linan hade han sedan rullat ihop och satt fast i fören på båten. Varken han eller någon annan kunde egentligen förstå, hur han skulle kunna komma tillräckligt nära de skygga djuren för att kunna använda vapnet. Men de hade i alla fall bestämt, att pojken skulle smyga sig på dem från land med bössan och Vestman skulle hålla till ute i vattnet mellan isblocken och försöka passa djuren, när de flydde. Drivisen hade packat ihop sig vid stranden. Den var skrovlig och ojämn och sälarna kunde nog inte röra sig så snabbt.

När de nådde fram till öarna ute i havsbandet höll solen på att gå ned. Pojken gick i land och Vestman rodde vidare. Han hade virat ullstrumpor runt årorna, för att det inte skulle bullra och trätt en vit skjorta över kläderna för att inte synas. I skydd av isvallen rodde han in i viken, där han tänkte, att djuren skulle komma farande, när pojken skrämt iväg dem. Han satt väl gömd och höll harpunen lyftad. Tiden gick, han frös om fingrarna och började tänka, att det nog hade varit enklare att jaga med bössa på det gamla sättet i alla fall. Sälarna fanns ju

Djurens nyårsnatt

Av Selma Lagerlöf

Detta hände sig i Hälsingland för flera hundra år sedan. Det var nyårsnatt och prosten var ute och red mitt i täta skogen. Han var klädd i päls och skinnluva och på sadelknappen hade han sin väska med nattvardskärlen, bibeln och prästkappan. Han hade varit kallad till en sjuksäng långt bort i socknen¹. Där hade han blivit sittande och talat med den sjuke till sena kvällen. Nu var han äntligen på hemväg, men han skulle nog inte hinna hem till prästgården förrän långt efter midnatt.

Vädret var mildt och det var han glad åt. Det var alldeles stilla och himlen var mulen. Men fullmånen vandrade däruppe bakom molnen och den gav ljus, fast den var skymd. Det var verkligen tur att månen lyste, för annars hade det varit svårt att se vad som var väg och inte. Det var barvinter och allting var brungrått om natten.

Prosten satte stort värde på hästen, han red på. Den var stark och uthållig och den var nästan lika klok som en människa. Den kunde hitta hem från vilken plats som helst. Det hade prosten märkt flera gånger, så han brukade låta hästen gå, som den ville, medan han själv satt och tänkte på annat. Så gjorde han nu också. Tyglarna hängde lösa och hästen gick fritt. Prosten satt i egna tankar och litade på, att de skulle komma hem.

Så satt han ett bra tag. Men plötsligt vaknade han till. De hade ridit länge och han började undra hur långt det var kvar. Han upptäckte, att skogen fortfarande stod lika tät omkring dem och blev mycket förvånad. De borde ha kommit längre, så länge som de ridit! De borde ha hunnit till bebyggda trakter vid det här laget!

Prosten såg sig omkring. Det var något som inte stämde. Han fick en känsla av, att hästen gick åt fel håll. Först ville han

¹ En socken bestod av flera byar, som hörde till samma kyrka.